

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van
Accountants (NBA)
T.a.v. de heer J.J. Boontjes
Postbus 7984
1008 AD AMSTERDAM

datum	: 28 maart 2018	contact	: mr. N.J.M. Sjerps
uw brief van	: 22 december 2017	e-mail	: j.sjerps@knb.nl
uw kenmerk	: n.v.t.	telefoon	: 070 3307226
ons kenmerk	: n.v.t.		
betreft	: Green Paper Structuurmodellen Accountancy		

Geachte heer Boontjes,

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) heeft met belangstelling kennisgenomen van het Green Paper Structuurmodellen Accountancy van de NBA dat op 22 december jl. is verschenen en door u aan de KNB is voorgelegd. In deze brief geeft de KNB haar reactie op het green paper.

Algemeen

Het green paper, onderdeel van de Veranderagenda Audit van de NBA, evalueert de mogelijke effecten van de structuurmodellen binnen de Nederlandse accountancysector (het businessmodel, partnermodel en verdienmodel) op de kwaliteit van de accountantscontroles. Het green paper bouwt hierbij voort op de uitkomsten van de sectoroorzakenanalyse die door de NBA is gepubliceerd op 13 november 2017. In het green paper worden niet alleen de huidige modellen geëvalueerd, maar worden ook mogelijke alternatieve modellen in kaart gebracht. Het doel is enerzijds te onderzoeken wat de sterktes en risico's zijn van de huidige modellen en wat de mogelijke gevolgen hiervan zijn voor de controlekwaliteit en anderzijds in kaart te brengen wat de sterktes en risico's zijn van mogelijke alternatieve modellen en of deze kunnen leiden tot hogere controlekwaliteit. Het green paper trekt geen conclusies, maar is bedoeld als uitnodiging aan een brede groep stakeholders om in gesprek te gaan over de structuurmodellen in relatie tot de kwaliteit van de accountantscontrole en het verbeterproces in de sector. Reacties op dit green paper worden verwerkt in een white paper, waarin conclusies en concrete aanbevelingen kunnen worden opgenomen.

De KNB spreekt haar waardering uit voor het green paper en voor het feit dat de NBA hierover in dialoog gaat met haar stakeholders.

Als beroepsorganisatie van notarissen herkent de KNB diverse onderwerpen en vraagstukken die het green paper aansnijdt. Kernvragen zijn die naar de essentie van het accountants(/notaris)beroep en de goede uitoefening hiervan.

Accountants en notarissen hebben gemeenschappelijk dat zij vanuit een wettelijk gereguleerde positie in het maatschappelijk verkeer wettelijke taken uitvoeren. Zij dienen vanuit beroepseigen en gemeenschappelijke kernwaarden als integriteit, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid het publiek belang.

Graag maakt de KNB enkele opmerkingen over het partnermodel en het verdienmodel binnen het notariaat, mede in relatie tot de kwaliteit van de notariële beroepsuitoefening. Hierbij doen zich enkele parallellen maar ook enkele verschillen voor met die binnen de accountancysector.

Partnermodel

Wat betreft het partnermodel wordt opgemerkt dat notarissen gelet op de voor hen geldende wet- en regelgeving gelijktijdig de rollen van beroepsbeoefenaar, eigenaar en ondernemer vervullen. Binnen het notariaat is sprake van een traditioneel partnermodel waarbij notarissen als professionele beroepsbeoefenaars invloed hebben op zowel hun eigen werk als op de besluitvorming via de partnervergadering. Het corporate model waarvan het green paper reept, waarin eigendom, besluitvorming, belangen van stakeholders en professionele beroepsuitoefening sterker van elkaar zijn gescheiden en dat zich blijkens het green paper met name bij accountantsorganisaties die deel uitmaken van een internationaal verband voordoet, doet zich binnen het notariaat niet voor. Ook niet bij notariskantoren die onderdeel zijn van een groter interdisciplinair en internationaal geheel.

In de Wet op het notarisambt is voorgeschreven dat de notaris zijn ambt in onafhankelijkheid uitoefent en de belangen van alle bij de rechtshandeling betrokken partijen op onpartijdige wijze en met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behartigt. Een notaris kan een samenwerkingsverband aangaan met bepaalde beoefenaren van een ander beroep (waaronder advocaten), mits hierdoor zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid niet wordt of kan worden beïnvloed. In de Verordening interdisciplinaire samenwerking 2015 (IDS-verordening) zijn regels vastgelegd over de wijze waarom samenwerkingsverbanden met andere beroepsgroepen kunnen worden aangegaan. Onder een samenwerkingsverband wordt verstaan iedere samenwerking met een beoefenaar van een ander beroep dan notaris waaraan een of meer notarissen deelnemen en waarbij de deelnemers geheel of gedeeltelijk voor gezamenlijke rekening en risico praktijk uitoefenen of zeggenschap over bedrijfsvoering met elkaar delen. De begrippen 'praktijkuitoefening' en 'bedrijfsvoering' zijn goed te onderscheiden. Het eerste begrip ziet op de feitelijke uitoefening van het notarisambt. Het tweede begrip houdt in het scheppen en in stand houden van alle voorwaarden, zoals een bestuurlijke, organisatorische en logistieke infrastructuur, die het mogelijk maken de praktijk gezamenlijk uit te oefenen.

Teneinde de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris zo goed mogelijk te waarborgen, voorziet de IDS-verordening in een staaksgewijze organisatorische opbouw van het samenwerkingsverband voor de deelnemende notarissen. In deze structuur wordt de gewenste scheiding zichtbaar gemaakt tussen enerzijds zeggenschap over professionele praktijkuitoefening binnen de eenheid bestaande uit beoefenaren van het eigen beroep en anderzijds zeggenschap inzake de overkoepelende bedrijfsvoering betreffende het samenwerkingsverband als geheel. Uitgangspunt van de IDS-verordening is dat de beoefenaren van een en hetzelfde beroep binnen het samenwerkingsverband doorslaggevende zeggenschap hebben over hun praktijkuitoefening. Indien slechts één beoefenaar van een beroep aan het samenwerkingsverband deelneemt, komt hem die beslissingsbevoegdheid toe. De gezamenlijke notarissen die deelnemer zijn van een samenwerkingsverband vormen als zodanig een 'verband van notarissen' ofwel 'staak'. Het ligt in de rede dat beslissingen omtrent de eigen praktijkuitoefening binnen de staak worden genomen. Noodzakelijk is dit niet. Essentieel is echter dat de doorslaggevende zeggenschap

ten aanzien van de praktijkuitoefening binnen het samenwerkingsverband aan de gezamenlijke notarissen of de enige notaris toekomt.

Verdienmodel

Over het verdienmodel merkt de KNB op dat de Wet op het notarisambt uitgaat van de notaris als publieke functionaris, als openbaar ambtenaar, in het rechtsverkeer. De notaris is als overheidsdienaar met openbaar gezag bekleed. Het ambt van notaris houdt de (exclusieve) bevoegdheid in om authentieke akten te verlijden in de gevallen waarin de wet dit aan hem opdraagt of een partij zulks van hem verlangt en andere in de wet aan hem opgedragen werkzaamheden te verrichten. De notaris is in beginsel verplicht de hem bij of krachtens de wet opgedragen of de door een partij verlangde werkzaamheden te verrichten. Hoewel de notaris ambtenaar is, wordt hij voor zijn diensten niet betaald door de overheid maar door zijn cliënten. Hierbij zijn notarissen onderling onderworpen aan marktwerking met vrije tarieven. En hoewel hij (hiervoor) niet door de overheid wordt betaald, verzorgt de notaris in zijn rol van onbezoldigd ambtenaar de facto voor de overheid een groot gedeelte van de inning van overdrachtsbelasting.

Relatie partnermodel c.q. verdienmodel en kwaliteit

Over de relatie tussen het partnermodel c.q. het verdienmodel en de kwaliteit van de beroepsuitoefening binnen het notariaat wordt opgemerkt dat de KNB tot taak heeft de bevordering van een goede beroepsuitoefening door haar leden (notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen) en van hun vakbekwaamheid. Haar taak omvat mede de zorg voor de eer en het aanzien van het notarisambt. Bij verordening worden beroeps- en gedragsregels van de leden van de KNB vastgesteld. Tevens kunnen bij verordening regels worden gesteld betreffende de bevordering van de vakbekwaamheid van de leden en de kwaliteit van de beroepsuitoefening. Verder is de KNB verantwoordelijk voor het uitvoeren van kwaliteitstoetsen bij haar leden, die worden verricht door deskundigen die zijn aangewezen door het bestuur van de KNB. Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving door notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen van het bepaalde bij of krachtens de Wet op het notarisambt, met inbegrip van toezicht op de zorg die zij als notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris behoren te betrachten ten opzichte van degenen te wier behoeve zij optreden en ter zake van enig handelen of nalaten dat een behoorlijk notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris niet betaamt.

Tot slot

Van harte wens ik de NBA een goede en vruchtbare discussie met haar stakeholders en andere belangstellenden toe over de wijze waarop de accountancysector is georganiseerd.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mr. N. van Buitenen'.

Mr. N. van Buitenen
Voorzitter KNB